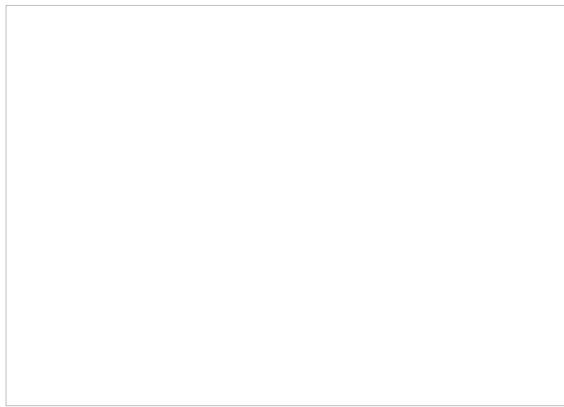

Kuran we sünnet saýasynda sakgal göýbermegin ähmiýeti.

Allaha hamd, Pygamberimiz Muhammed salat we salam bolsun.

Şayatlyk edýarin Muhammet (sallallahu aleýhi we sellem) Allahyň Pygamberidir, ilçisidir diýip, iman eden we şayatlyk getiren her bir musulmanyň boyúnuna parz bolýan zatlardır. Ençeme musulmanlar bu şayatlygy getirýärler we özüne Muhammet (sallallahu aleýhi we sellem) ymmaty diýýärler. Emma bu şayatlygyň näme many aňladýanyny we muňa şayatlyk getiren musulmana nämäniň parz bolýanyny bilmeyýärler.

Şayatlyk edýarin Muhammet (sallallahu aleýhi we sellem) Allahyň Resuly diýmegin manysy:

- 1-Pygamberimiziň (sallallahu aleýhi we sellem) buýran ähli zatlaryny, tabşyryklaryny ýagny sünnetlerini berjaý etmekdir.
  - 2-Pygamberimiziň (sallallahu aleýhi we sellem) bize habar beren ähli habarlaryny tassyk edip, iman etmekdir.
  - 3-Pygamberimiziň (sallallahu aleýhi we sellem) gadagan eden zatlaryny etmezlikdir.
  - 4-Allaha diňe Pygamberimiziň (sallahu aleýhi we sellem) öwredişi, görkezişi ýaly ybadat etmekdir.
- Musulman adam her bir işinde, maşgalada, jemgyétde, geýim-gejimde, özünü alyp barysynda her hal ýagdayýnda Pygamberimizi (sallallahu aleýhi we sellem) özüne görelde almalý we diňe oňa eýermelidir.
- Bu barada Allah Tagala Kuran-Kerimde şeýle diýýär:

لَقُدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أَسْوَأُ حَسَنَةً

“Siz üçin Allahyň Resulynda güzel görevde bardyr.”¹

Dünýäde musulman adam üçin Pygamberimizden (sallallahu aleýhi we sellem) gowy görevde bolup biljek ýokdur. Musulmanyň dini-dünýewi ýol-ýörelgesi Kuran we Sünnet bolmalydyr.

Bu barada Pygamberimiz (sallallahu aleýhi we sellem) şeýle tabşyryk berýär:

ترکت فيكم شيئاً لن تصلوا بهما ما تمسكت بهما، كتاب الله وستني

“Men size iki zat goýup gidýärin! Sol ikisne eýerseňiz hiç wagt dogry ýoldan azaşmarsyňyz: Allahyň kitaby Kuran we Sünnetim.”²

Akyda, ybadat, ahlak, edim-gylym, däp-dessur, geýim-gejim ýaly zatlaryň ählisinde Kurana we sünnette eýermeyän kişi hakyky musulman bolup bilmez.

Gynanskada günümüzde özüne musulman diýýänleriň aglaba bölegi, öz ylymsyzlyklary zerarly ençeme sünnetlerden yüz öwürendiklerini görýäris. Hut şol sebäpli käbir sünnetler ýitip ýok bolmak derejesine gelip ýetendir.

Kapyr döwletleriň musulman ýurtlaryny basyp alyp, kalonizirowat etmegi netjesisinde köp musulman döwletlerde dini ylym azaldy, musulman halklar öz ýol-ýörelgelerinden yüz öwrüp, kapyrlaryň edenini edip, olary görelde alyp başladylar. Geyinişlerinde, daş keşplerinde, özünü alyp baryşlarynda, toýdyr-baýramlarynda olara meňzäp başladylar. Hatda ene dillerini unudyp, öz ýurdyny basyp alan kapyrlaryň dillerinde gürläp başladylar. SSR-döwründe Türkmenleriň orslaşdyrylmagy, komunistleşdirilmegi, ataistleşdirilmegi bunyň aýdyň mysalydyr.

Pygamberimiz (sallallahu aleýhi we sellem) bize bu boljak zatlary 14-asyr öň habar berip, şeýle diýýär: “Şübhesiz siz sizden önküleriň yzlaryna garyş-garyş eýerersiňiz. Hatda olar hažzygyň hinine girseler, siz hem girip görersiňiz.” Sahabalar: Ya Resulullah bizden önkiler diýýaniň Yáhudý we Hristianlarmy? Diýdiler. Pygamberimiz (sallallahu aleýhi we sellem): “Başga kim bolsun?” diýdi.³

Başga hadysda şeýle diýdi: “Olardan biri ýoluň üstünde ejesi bilen zyna etse, sizden hem ony etjek tapylar.”⁴

Soňky asyrarda musulmanlaryň içinde ýáýran keselleriň biri hem sakgal syrmak hassalygydyr. Hatda günümüzde halka ymam, müfti bolup ýören kişileriň sakgallaryny düýbünden syrmaklary, musulmanlaryň köp böleginiň Pygamberimiziň (sallallahu aleýhi we sellem) bu sünnetinden yüz öwürendikleriniň ýa-da örän sowuk-sala garaýandyklarynyň mysalydyr.

Allah Tagaladan bu makalany Pygamberimiziň (sallallahu aleýhi we sellem) sünnetine eýermekde musulman doganlarymyza wesile etmegini dilýeýäris!

Sözlükde we şerigatda sakgal:

Sakgal: Murtdan başga ýaňakda, çekgede, eňekde bitýän tüýleriň ählisiniň ady sakgaldyr.

Sakgal göýbermegin hökümi:

Sakgal goýbermek ululyk ýaşyna ýeten ähli musulman erkekleré wäjipdir. Pygamberimiz (sallallahu aleýhi we sellem) sakgal goýbermeli buýurýar we sakgaly syrmagy, kiçeltmegi gadagan edýär.

Allahyň ýaradan zadyny üýtgetmek bolsa, iň uly günä bolup, haramdyr. Allah Tagala bu barada şeýle diýýär:

لَا تَبْدِيلَ لِخَلْقِ اللَّهِ

“...Allah Tagalanyň ýaradan zadynda üýtgetme bolmaz....”¹²

Allah Tagalanyň ýaradan zadyny üýtgetmek Iblisiň gowy görýän amalydyr. Şonuň üçin Allah Tagala Kur'an-Kerimde, Iblisiň şeýle diýenini habar berýär:

وَلَا مُرَّئَتُهُمْ فَلَيُعَيِّنُنَّ خَلْقَ اللَّهِ

“...Olara Allah Tagalanyň ýaradan zatlaryny üýtgediň diýip, buýrjak.....”¹³

Bu áýatlarda şergy sebäpsiz, Allahyň ýaradan zadyny üýtgetmegiň şeytanyň buýrugyna eýermekdigi aýdyň beýan edilýär. Sakgal syrmak şeytanyň buýrýan we söýyän amalydyr.

Pygamberimiz (sallallahu aleýhi we sellem) şeýle diýýär:

لَعْنَ اللَّهِ الْوَالَّشَاتِ وَالْمُسْتَوْشَاتِ وَالنَّامِصَاتِ وَالْمُنْتَنِجَاتِ لِلْحَسْنِ الْمُغَيْرَاتِ خَلْقُ اللَّهِ :

“Tene surat çeken (nakolka eden) we tenine surat çekdiren zenanlara, yüzdäki tüýleri (gaşlary) üten we ütdüren zenanlara, owadan görünmek üçin dişleriniň arasyň açdyran zenanlara we Allah Tagalaň ýaradan zadyny üýtgeden zenanlara Allah lagnat etsin.”¹⁴

Pygamberimiz (sallallahu aleýhi we sellem) bu sanalan zatlaryň hemmesini Allahyň ýaradan şeklini bozmak, üýtgetmek diýip, kabul edendir. Sakgal syrmak bolsa, owadan görünmek üçin Allahyň ýaradan şeklini bozmaklykdygyna şüphe ýokdur. Sakgal syrmak hem edil beýleki lagnata sebäp bolýan hereketler ýaly hereketdir.

Sakgal syrmak Allahyň ýaradan şekline nägilelik bildirmekdir. Sakgalyny syran kişi dili bilen diýmesede herekedi bilen göýä: Bu sakgal erkekleriň yüzünde artykmaç we gereksiz zat, şonuň üçin men ony syryp, aýyrýaryn diýen ýalydyr.

Allah Tagala ynsan oglunuň iň güzel görünüşde ýaradandır. Ynsan ogly üçin gerekli olan agzalary ýerli-ýerinde we güzel şekilde ýaradan Allah Tagaladır. Adam oglunuň erkekleriniň yüzünde sakgaly bar eden Allah Tagaladır. Erkekleriň sakgally bolmagy Allah Tagalanyň hikmedidir.

Allah Tagala bu barada şeýle diýýär:

وَصَوَرَكُمْ فَأَحْسَنَ صُورَكُمْ

“... Allah Tagala sizi iň güzel şekilde, şekillendirdi....”¹⁵

لَقَدْ خَلَقْنَا إِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَفْوِيمٍ

“Biz ynsany iň güzel şekilde ýaratdyk.”¹⁶

Sakgal goýbermegi, Allah Tagala ynsan oglunu ýaradanda fytratynda bar edendir.

Bu barada Pygamberimiz (sallallahu aleýhi we sellem) şeýle diýýär:

قال رسول الله صلى الله عليه وسلم: عشر من الفطرة: قص الشارب، وإغفاء الحية، والسواك، واستنشاق الماء، وقص الأظفار، وغسل البراجم، ونفث الإبط، وحلق العانة، وانتفاuchi الماء

“On zat fytratdandyr: Murty gysgaltmak, sakgaly goýbermek, miswak ulanmak, istinşak (burna suw çekmek), mazmaza (agzy çäýkalamak) dyrnaklary kesmek, barmak aralaryny ýuwmak, goltuk we owrat ýerlerini arassalamak, synja almak.”¹⁷

Hadysda habar berilen wasplar ähli Pygamberleriň sünnetleridir we ynsan oglunuň ýaradılyşynda fytratynda (tebigatynda) bar edilen zatlardyr. Bize bolsa, Pygamberleriň sünnetlerine eýermek tabşyryk berilýär.

2-Sakgal syrmak Pygamberimiziň (sallallahu aleýhi we sellem) emrine garşı gitmekdir:

Sakgal syrmagyň haramlygyny görkezýän başga bir zat bolsa, Pygamberimiziň (sallallahu aleýhi we sellem) buýrugyna garşı gitmekdir.

Ýokarda-da belleyişimiz ýaly Pygamberimiz (sallallahu aleýhi we sellem) bir näçe hadysda sakgal goýbermegi buýurýar we sakgalyň kesilmegini gadagan edýär.

Sakgal syran kişi, Pygamberimiziň (sallallahu aleýhi we sellem) buýrugyna garşı gidýänligi aýdyňdyr.

Allah Tagala áyatda şeýle diýýär:

وَمَنْ يَعْصِي اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا مُّبِينًا

“Kim Allah we Resulyna boýun bolmasa, ol kişi açık azgynlyga düşendir.”¹⁸

وَمَنْ يَغْصِي اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَإِنَّ لَهُ نَارًا جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا

“Kim Allah we Resulyna boýun bolmasa, onuň üçin içinde ebedi galjagy jähennem bardyr.”¹⁹

3-Kapyrlara meñzemek:

Musulmanlara sakgal syrmak keseli kapyrlardan ýokuşandyr. Hatda biziň watanymyzda-da bu kesel SSR-döwründө ornaşyp, adat bolup galandyr. Ondan öرنi wagtlara seretsek atalarymyzyň ählisi bu sünnete eýerip sakgal goýberendiklerini görüýäris. Bu bolsa atalarymyzyň Pygamberimiziň (sallallahu aleýhi we sellem) sünnetini nä derejede söýendikleriniň alamatydyr.

Pygamberimiz (sallallahu aleýhi we sellem) ençeme hadysda: **Otparazlaryň edeniniň tersini ediň we ähli Kitabyň edeniniň tersini ediň** diýýär. Pygamberimiz (sallallahu aleýhi we sellem) sakgal syrmagyň kapyrlaryň adatydygyny bildirip, ymmatyna olara meñzemezligi tabşyryk berýär. Çünkü kapyrlara meñzejek bolup, olaryň adatyny adat edinmek, olaryň däp-dessuryna eýermek Yslamda haramdyr.

Bu örän ähmiyetli meseledir. Çünkü daşy meñzaniň wagtyň geçmegi bilen içi hem meñzäp başlayár we özünü şolar ýaly alyp barmaga çenli eltyär. Bu hakykatda görülyän hadysadır. Kapyr halklaryň içinde ýaşap öz dinine doly boýun bolman,

wagtyň geçmegi bilen şolar ýaly geýinip, olaryň baýramlaryny belläp, olaryň dilinde gürläp göýä kapyrlardan biri ýaly bolup giden ençeme kişiler bardyr.

Bu hili ynsanlar wagtyň geçmegi bilen dininden uzaklaşyp, öz dinine, gymmatlyklaryna, däp-dessurlaryna göwni ýetmezçilik bilen garap, pes görüp başlayarlar. Bularyň ählisiniň başy bolsa, kapyrlara meñzemekden we diniňden, ýol-yörelgäňden, musulmanlara mahsus bolan aýratynlyklardan yüz öwürmekden başlayar.

Hut şonuň üçin Pygamberimiz (sallallahu aleýhi we sellem):

مَنْ تَشَبَّهَ بِقَوْمٍ فَهُوَ مِنْهُمْ

“Kim bir kowuma meñzese, ol hem olardandyr” diýýär.²⁰

Sakgal syrmak kapyrlaryň esasy alamatydyr.

Pygamberimiz (sallallahu aleýhi we sellem) şeýle diýýär:

لَيْسَ مِنْ أَنْعَامَنَا مَنْ أَعْمَلَ بِسُنْنَةً غَيْرَنَا

“Bizden başgasynyň sünneti bilen ýol-yörelgesi bilen amal/herkek eden bizden däldir.”²¹

4-Zenanlara meñzemek:

Allah Tagala ynsan oglunuň erkek we zenan edip iki synyp edip ýaradandyr. Her bir synypa bolsa, özüne mahsus bolan alamatlary bagış edendir. Zenan özüne mahsus bolan wasplara eýerse owadanlygy artýandyr. Edil şonuň ýaly erkek hem erkekligé mahsus bolan wasplara eýerse, ol wasplary ony bezeýändir. Erkekleri zenanlardan tapawutlandyrýan esasy wasplaryň biri hem sakgaldyr. Sakgal erkegiň bezegidir.

Aýşa enemiziň şeýle diýip, doga-dileg edenligi habar berilýär:

سَبَحَنَ مِنْ زِينِ الرِّجَالِ بِاللَّهِ وَالنِّسَاءُ بِالنِّوَافِلِ

“Erkekleri sakgal bilen, zenanlary saçlary bilen bezän Allah päkdir.”²²

Allah Tagala erkekleri zenanlardan tapawutlykda sakgally edip ýaradandyr. Erkek kişiniň erkeklerere mahsus bolan waspdan yüz öwürüp, zenanlara mahsus bolan waspa geçmegi zenanlara meñzemek hasaplanar.

Pygamberimiz (sallallahu aleýhi we sellem) bu barada şeýle diýýär:

لَعْنَ اللَّهِ الْمُتَشَبِّهِينَ مِنَ الرِّجَالِ بِالنِّسَاءِ

“Zenanlara meñzeyän erkeklerle Allah lagnat etsin.”²³

Sakgal erkegiň bezegidir, haýbatydyr, agraslygydyr we zenan bilen erkek arasyndaky esasy tapawutlaryň biridir.

Murtda ölçeg:

Teniň reňki görünjek derejede gysga bolup biler, ondan ulyrak hem bolup biler emma murtyň uzynlygy dodagyň gyzyllygyny geçmeli däl we uzyn murt yslamda halanylmaýar.

Pygamberimiz (sallallahu aleýhi we sellem) sakgalsyzlaryň ýüzüne seretmegi halamaýardı!

Eýranyň patyşasy Kisranyň Pygamberimize (sallallahu aleýhi we sellem) ugradan iki sany ilçisiniň sakgallary syrylgы we murtlary uzyndy. Haçanda Pygamberimiz (sallallahu aleýhi we sellem) olary görende olaryň ýüzlerine seretmek islemedi we olara: “Size ýazyklar bolsun. Size buny kim buýurdy? Olar: Bize buny robbumuz (ýagny patyşamyz) buýurdy” diýdiler. Pygamberimiz (sallallahu aleýhi we sellem) olara: “Meniň Robbum (Allah) maňa sakgalymy goýbermegi we murtymy kiçeltmegi buýrdy” diýdi.²⁴

Sakgalsyzlyk Pygamberimizi (sallallahu aleýhi we sellem) ynýydan amaldyr. Bir musliman nädip Pygamberimizi (sallallahu aleýhi we sellem): ynýytjak amaly edip biler?

Pygamberimiz (sallallahu aleýhi we sellem): Elmyda uzyn we gür sakgally bolan. Pygamberimizi (sallallahu aleýhi we sellem): Söýyän diýip, onuň daş keşbini söýmän bolarmy?

Söýyän adam söýyän kişisine eýerer!

Allah Tagala aýatda şeýle diýýär:

فَإِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحِبِّبُكُمُ اللَّهُ

“Eger Allahy söýyän bolsaňyz, Maňa (ýagny Pygambere) ytagat ediň! Allah hem sizi söyer!”²⁵

Pygamberimiz (sallallahu aleýhi we sellem):

فَمَنْ رَغَبَ (أَعْرَضَ) عَنْ سَنَنِي فَلَيْسَ مَنِي

“Meniň sünnetimden ýüz öwüren menden däldir” diýýär.²⁶

Allah Tagala ählimizi Pygamberimize (sallallahu aleýhi we sellem) hakyky ymmat bolmagy nesip etsin! Ämin.

[1-Ahzab 33/21](#)

[2-Hakim.](#)

[3-Buhari we Muslim.](#)

[4-Hakim, el-Mustedrek. Şeýh Albani hadysa sahyh diýdi. Seret: es-Sahiha, No: 1348.](#)

[5-Buhari we Muslim, عليه منافق.](#)

6-Muslim, رواه مسلم.

7-Muslim, رواه مسلم.

8-Wujubu Ihfai Lihýa, Muhaddis Prof. Zekeriýá el-Kandehlewi. Tahkik: Bin Báz.

عنوان الكتاب: وجوب إعفاء اللحية

المؤلف: محمد زكريا الكاندھلوي

المحقق: عبد العزيز بن عبد الله بن باز

9-Haşr 59/7.

10-Wujubu Ihfai Lihýa, Muhaddis Prof. Zekeriýá el-Kandehlewi. Tahkik: Bin Báz.

11-Buhari.

12-Rum 30/30.

13-Nisa 4/119.

14-Muslim.

15-Tegabun 64/3.

16-Tiýn 95/4.

17-Muslim, رواه مسلم.

18-Ahzab- 33/36.

19-Jin 72/23.

20-Ebu Dawud, Şeyh Albani sahyh diýdi.

21-Taberani, el-Mujemul-Kebir 1/118. Şeyh Albani hasan diýdi: Silsiletus-sahiha 5/193.

22-Hakim, أخرجه الحاكم.

23-Buhari.

24- Hasan hadys, Ibn Jerir et-Taberi.

25-Alim Imran 3/31.

26- Buhari, رواه البخاري.